

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

2008

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române participă la realizarea programului fundamental ENCICLOPEDIA ARTELOR ÎN ROMÂNIA (v. Anexa).

Au fost publicate 30 fișe de artiști români în *Saur Allgemeines Künstlerlexikon*, 8 articole în reviste și volume colective apărute în străinătate, 27 articole în reviste ale Academiei Române, 4 contribuții la tratatul *Istoria românilor. Vol. IX: România în anii 1940-1947*, precum și numeroase articole în reviste, volume colective, cataloage de expoziții din țară. Specialiștii au prezentat 38 comunicări la sesiuni științifice internaționale și 33 comunicări la sesiuni naționale.

Au fost finalizate două proiecte extrabugetare, în cadrul programelor CEEEX:

1. ReSitus. Metode și tehnici avansate de conservare și reconstrucție digitală pentru patrimonial cultural-istoric imobil;

2. CyberMuzeu al Universităților de Artă din România.

Au fost finalizate cele două granturi ale Academiei Române: *Mari teme ale picturii exterioare din Moldova văzute de aproape: toți Sfinții și Arborele lui Ieseu* (Constanța Costea) și *Arta iconostasului moldovenesc între tradiția bizantină și stilurile Europei Centrale și de Vest* (Marina Sabados).

Au fost organizate 2 manifestări științifice internaționale (simpozionul **Dunărea și Dunărea. Fluviul și reprezentările lui în arte**, ed. a IV-a, Călărași, 22-23 noiembrie 2008; **Centenar Ion I. Cantacuzino** - simpozion cu participare internațională la sediul IIA și expoziție de fotografii și documente la Biblioteca Academiei Române) și 3 naționale (colocviul **Pictura din Moldova în secolele XVI–XVIII**, octombrie 2008; expoziția **Cezar Secrieru - Noduri și semne, ilustrații la poemele lui Nichita Stănescu** – Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” și Biblioteca Academiei

Române, iunie 2008; **Date noi în cercetarea artei medievale din România**, ed. a V-a – sesiune anuală de comunicări științifice a Secției de Artă Medievală a institutului, decembrie 2008).

Cercetătorii din institut conduc doctorate, sunt membri în comitetele editoriale ale revistelor Academiei Române, ale unor reviste internaționale de specialitate și participă la conducerea organizațiilor naționale și internaționale de profil.

1. Articole științifice publicate în reviste

a) publicate în reviste ISI (se indică și factorul de impact):

-

b) publicate în reviste ale Academiei Române:

1. **Tereza Sinigalia:** Les inscriptions votives de l'église de Matei Basarab du monastère Câmpulung et leurs significations, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 23-30.
2. **Marina Sabados:** La datation des iconostases de Humor et de Voroneț, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 67–76.
3. **Constanța Costea:** John the Persians' Emperor, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p.31-44.
4. **Constanța Costea:** Comments on Continuity in Medieval Painting, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p.127-140.
5. **Ioana Iancovescu:** Les sources russes et ukrainiennes de la peinture murale au temps de Constantin Brancovan, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p.101-116.
6. **Constantin Ciobanu:** Les « prophéties » des Sages de l'Antiquité de l'église Saint Georges du monastère Saint-Jean-le-Nouveau de Suceava, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 53-66.
7. **Vlad Bedros :** Notes on Elijah's Cycle in the Diaconicon at Neamț Monastery, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 117-125.
8. **Ioana Vlasiu:** Nicolae Grigorescu, Painter of Nature, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p.149-150.

9. **Ioana Vlasiu:** Ileana Pintilie – Timișoara între tradiție și modernitate: Pedagogia artistică în secolul al XX-lea, recenzie în *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p.158-159;
10. **Ioana Vlasiu:** Barbu Brezianu (In memoriam), *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p.161-162.
11. **Gheorghe Vida:** Dan Grigorescu (1931-2008), *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 166-167.
12. **Corina Teacă:** The symposium „Centenar Nicolae Grigorescu”, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 141-142.
13. **Virginia Barbu:** « L'exposition *Gheorghe Tattarescu et ses contemporains*, catalogue, décembre 2007 », chronique, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLV, 2008, p. 150-153.
14. **Daniel Suceava:** Este Sf. Teodor Studitul autorul *Laudelor îngropării Domnului?*, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 1 (45), 2007, anul apariției 2008, p. 123-127.
15. **Daniel Suceava:** Episcopul Marcu al Corintului și opera sa muzicală (I), *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 93-108.
16. **Ozana Alexandrescu:** Tratatul Pseudo-Damaskenos în manuscrise din România, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 85-87.
17. **Daniela Gheorghe:** La comédie : une chronique de la société roumaine moderne, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 1 (45), 2007, anul apariției 2008, p. 73-94.
18. **Daniela Gheorghe:** Reflecția filozofică și gândirea teatrală la Lucian Blaga, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 61-72.
19. **Mihaela Michailov:** Into the Fool's Mind, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 79-83.
20. **Lucian Sinigalia:** Drumul către spectacolul ideal: *Parsifal* de Richard Wagner la Bayreuth, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 1 (45), 2007, anul apariției 2008, p. 47-71.

21. **Lucian Sinigalia:** Henrik Ibsen în România (I), *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 15-36.
22. **Lucian Sinigalia:** Eduard al III-lea de William Shakespeare, cronică teatrală în *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 125-127.
23. **Iolanda Berzuc:** Leny Caler, portretul unei artiste, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 73-77.
24. **Iolanda Berzuc:** Arta interpretării teatrale și societatea românească în secolul al XIX-lea, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 1 (45), 2007, anul apariției 2008, p. 95-102.
25. **Iolanda Berzuc:** „Silvia Kerim – Amintirea ca un parfum...”, recenzie în *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 2 (46), 2008, p. 129-130.
26. **Iolanda Berzuc:** „Ion Cojar. Colecția Maeștri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX”, recenzie în *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 1 (45), 2007, anul apariției 2008, p. 133.
27. **Constantin Rezachevici:** Dinastiile „Basarabilor”, precizări necesare și puncte de vedere noi, *Memoriile Secției de științe istorice și arheologice*, Academia Română, Seria IV, tom XXXII (2007), București, anul apariției: 2008, p.133-153 + tabel genealogic.

c) publicate în reviste din străinătate non-ISI:

1. **Constantin Ciobanu:** „Spusele” înțelepților Antichității de la biserica Sf. Gheorghe a mănăstirii Sf. Ioan cel Nou din Suceava, *Arta – 2008*, Anuar al Institutului Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Republicii Moldova, Chișinău, Ed. Business-Elita SRL, 2008, p. 5-21;
2. **Constantin Ciobanu:** Cavalerii Danubieni: punte de legătură între Așvinii vedici și sfinții militari creștini, *Revista de etnologie și culturologie* (Ediție periodică a Institutului Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Republicii Moldova), Vol. 3, Chișinău, Ed. Business-Elita SRL, 2008, p. 83-87;
3. **Constantin Ciobanu:** recenzie la vol. Tudor Stăvilă, *Theodor Kiriakoff* (din seria *Maeștri basarabeni ai secolului XX*, Chișinău, Ed. Arc, 2005), în *Arta – 2008*, Anuar

al Institutului Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Republicii Moldova, Chișinău, ed. Business-Elita SRL, 2008, p. 161-162.

4. **Ioana Iancovescu:** L'autorité du modèle byblique : Le Temple de la vision d'Ezéchiel, în *The Biblical Models of Power and Law / Les Modèles Bybilques du Pouvoir et du Droit* (Rechtshistorische Reihe 366), ed. Peter Lang, Frankfurt am Main, 2008, p.153-160.
5. **Daniel Suceava:** Das Echo der Donau. Philosophische Aspekte einer musikalischen Beziehung, *Südosteuropäische Musikhefte*, nr. 9, München, 2008.

d) publicate în alte reviste din țară :

1. **Tereza Sinigalia:** Decorația exterioară a bisericii Sf. Nicolae din Bălinești, *Revista Monumentelor Istorice*, LXXVI, 2008, p. 81-98;
2. **Tereza Sinigalia:** Pisaniile bisericii lui Matei Basara dela Mănăstire Câmpulung și semnificațiile lor, *Ianus*, 12/2007, apărut 2008, p. 60 -66; număr dedicat Proiectului ReSitus.
3. **Constantin Ciobanu:** Povestirea “Despre luarea preaslăvitei cetăți a Țarigradului”, atribuită lui Nestor Iskander, și imaginile „Asediului Constantinopolului” de la mănăstirile Humor și Moldovița, *Monumentul IX. Lucrările Simpozionului național Monumentul – Tradiție și viitor, ediția a IX-a, Iași, 2007*, Iași, 2008, p. 43-58;
4. **Constantin Ciobanu:** Câteva precizări referitoare la componenta epigrafică a iconografiei imnului „Unule Născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu” de la mănăstirea Sucevița. Sursele și specificul inscripțiilor, *Revista Monumentelor Istorice*, LXXVII, București, 2008, p. 88-100.
5. **Gheorghe Vida** – 8 articole în revista *Astra*, Brașov, 2008: *Conexiuni armânești*, noiembrie; *Anca Mureșan și revigorarea purei vizualități*, octombrie; *De două ori Gliga*, septembrie; *Ipostaze ale gândirii simbolice*, august; *Grigorescu și pictorii-gravori ai Școlii de la Barbizon*, iulie; *Navigravorul solitar. In memoriam: Marcel Chirnoagă*, iunie; *Dialog cu Himera. Expoziția Vasile Kazar*, mai; *Carnavalul ca Theatrum mundi: Expoziția Maria Kopacz*, aprilie.
6. **Ioana Vlasiu:** Tânărul Blaga și artele plastice, *Viața Românească*, nr.3-4/2008;

7. **Ioana Vlasiu:** Efigia lui Carol I și Bucureștiul statuilor, *Viața Românească*, nr. 5-6/2008;
8. **Ioana Vlasiu:** O sută de ani de la moartea lui Grigorescu, *Viața Românească*, nr. 9/2008;
9. **Ioana Vlasiu:** Exercițiul marginalității – Andrei Cădere la Muzeul Național de Artă Contemporană, *Viața Românească*, nr. 7/2008;
10. **Ioana Vlasiu:** Câteva din expozițiile lunii iulie (Florin Ciubotaru, Doru Șetran, Marcel Bunea, Petru Lucaci la Sala Dalles, Florin Mitroi la Cărturești), *Viața Românească*, nr. 8/2008;
11. **Carmen Popa:** Cross – media «in blue», made in Romania, *Muzica*, revistă a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, nr. 3, iunie-august, 2008.
12. **Carmen Popa:** Vă place Brahms? – in memorial 2009, *Muzica*, revistă a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, nr. 3, iunie-august, 2008.
13. **Daniel Suceava** - Les avatars d'une attribution : L'Épithios Thrênos, *Acta musicae byzantinae*, Iași, vol. 11, mai 2008.
14. **Constantin Rezachevici:** Prima înfățișare păstrată a lui Mihai Viteazul, Tabloul lui Hans von Aachen – Bătălia de la Șelimbăr (1599), *Revista Fundației culturale-științifice „Mihai Viteazul – Călugăreni*, nr.13, București, 2007 (apărut 2008), p.16-21.
15. **Constantin Rezachevici:** De ce s-a construit cetatea Bran?, *Magazin istoric*, XLII (2008), nr. 4, p.17-22.
16. **Constantin Rezachevici:** Cel mai vechi portret păstrat al lui Mihai Viteazul (1599), *Magazin istoric*, XLII (2008), nr. 8, p.24-29.
17. **Constantin Rezachevici:** Mihai Viteazul și ... biserica mexicană, *Magazin istoric*, XLII (2008), nr. 11, p. 28-32;
18. **Constantin Rezachevici:** Răspuns la un alt mod de a ataca Tratatul de Istoria Românilor (de data aceasta vol. V) din 2003, în *Argesis. Studii și comunicări. Seria Istorie*, XVI, 2007, Pitești, p.499-507 (apărut 2008).

2. Capitole în cărți monografice (volum colective)

a) din țară:

1. **Tereza Sinigalia:** „Un Catehism în imagini”, în vol. colectiv *Catolicii din Popești-Leordeni*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 2007 (apărut 2008), p. 275-289, 49 ilustrații color;
2. **Tereza Sinigalia:** „Arta din Moldova din a doua jumătate a secolului al XIV-lea până la începutul secolului al XVI-lea în context european. Observații preliminare”, în *Monumentul XI. Lucrările celei de a IX-a ediții a Simpozionului Național Monumentul – Tradiție și Viitor*, Complexul Muzeal Moldova, Iași, 2008, p. 13-42.
3. **Tereza Sinigalia:** „Decorația exterioară a bisericii Sf. Nicolae din Bălinești (I)”, în *Monumentul XI. Lucrările celei de a IX-a ediții a Simpozionului Național Monumentul – Tradiție și Viitor*, Complexul Muzeal Moldova, Iași, 2008, p. 579-594.
4. **Marina Sabados:** „Meșterul” Nicu la Căldărușani, în vol. *Nicolae Grigorescu și modernitatea*, coord. Ioana Vlasiu, Ed. Dominor, București, 2008, p. 8-19 (volum apărut sub egida Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române).
5. **Gheorghe Vida:** „Grigorescu și metamorfozele receptării critice”, în vol. *Nicolae Grigorescu și modernitatea*, coord. Ioana Vlasiu, Ed. Dominor, București, 2008, p.67-77, ISBN 978-973-1838-29-8.
6. **Ioana Vlasiu:** „Grigorescu japonizant?”, în vol. *Nicolae Grigorescu și modernitatea* (coord. Ioana Vlasiu), Ed. Dominor, București, 2008;
7. **Olivia Nițiș:** „Grigorescu și modernitatea”, în vol. *Nicolae Grigorescu și modernitatea*, (coord. Ioana Vlasiu), Ed. Dominor, București, 2008.
8. **Corina Teacă:** „Artiști postgrigorescieni în jurul lui 1900”, în vol. *Nicolae Grigorescu și modernitatea* (coord. Ioana Vlasiu), Ed. Dominor, București, 2008.
9. **Daniel Suceava:** „Index nominum. Al. Elian, Bizanțul, Biserica și cultura românească, Iași, 2003”, în vol. *In memoriam Alexandru Elian*, Arhiepiscopia Timișoarei, 2008, p. 438–458 [ISBN 973-8970-08-3];
10. **Lucian Sinigalia:** cap. „Drama and Movie”, în vol. *Knowing Romania – Member of the European Union*, lucrare apărută sub egida Academiei Române, Editura Revista Română de Statistică, București, 2008, ISBN 978-973-88649-0-0, p. 425-436.

11. **Constantin Rezachevici:** ediție critică, studiu introductiv, note explicative și ilustrații alese la vol. C.D. Severeanu, *Din amintirile mele (1853-1929)*, Editura Fundației Culturale „Gheorghe Marin Speteanu”, București, 2008.
12. Ecaterina Buculei: contribuție la albumul **Borzești. Frescă și istorie**, Ed. Magic Print, Onești, 2008.

b) din străinătate:

1. **Daniel Suceava:** „Zwei Orgelstücke”, în *Orgelmusik aus Rumänien. Herausgegeben von Franz Metz*, Edition Musik SüdOst, München, 2008 [EMSO 3006], p. 119–125, 203, www.edition-musik-suedost.de.
2. **Constantin Rezachevici:** „Constantin Cantemir (1627-1693). O viață neobișnuită – de la Silișteni la scaunul Moldovei”, în vol. *Dinastia Cantemireștilor (secolele XVII-XVIII)*, coord. acad. Andrei Eșanu, Ed. Știința, Chișinău, 2008, p.47-92.
3. **Constantin Rezachevici:** „Mircea cel Bătrân și Ștefan I între Sigismund de Luxemburg și Vladislav Jagiello în 1395”, în vol. *Țara Moldovei în contextul civilizației europene*, Ed. Cartdidact, Chișinău, 2008, p.158-168.

3. Participare la elaborarea de lucrări de amploare: atlase, dicționare, enciclopedii, alte lucrări similare

a) din țară:

1. **Daniela Gheorghe:** „Viața culturală. Teatrul”, în *Istoria românilor. Vol. IX: România în anii 1940-1947*, coordonator Dinu C. Giurescu, Editura Enciclopedică, București, 2008.
2. **Ioana Vlasiu:** „Arta românească între 1940-1947”, în *Istoria românilor. Vol. IX: România în anii 1940-1947*, coordonator Dinu C. Giurescu, Editura Enciclopedică, București, 2008.

3. **Carmen Popa:** contribuție la cap. „Viața culturală”, în *Istoria românilor. Vol. IX: România în anii 1940-1947*, coordonator Dinu C. Giurescu, Editura Enciclopedică, București, 2008.
4. **Daniel Suceava** (redactor coordonator): *Dicționar de termeni muzicali*, ediția a 2-a revăzută și adăugită, Editura Enciclopedică, București, 2008, ISBN 978-973-45-0576-0.

b) din străinătate:

1. *Saur Allgemeines Künstlerlexikon*, München-Leipzig, 2008: **Gheorghe Vida** – 9 fișe; **Ioana Vlasiu** – 8 fișe; **Corina Teacă** – 6 fișe; **Ruxanda Beldiman** – 7 fișe.

4. Cărți:

a) publicate la edituri din țară:

1. **Silviu Angelescu:** *Legenda*, ed. a III-a, Editura Valahia, 2008.
2. **Nicoleta Dandu:** *Legături comunicționale în Uniunea Europeană. Dunărea și Dunărea. O abordare ecologică și culturală*, Editura Anima, martie 2008.
3. **Mihaela Michailov** (în colaborare cu Simona Chițan): *Victor Rebengiuc. Omul și actorul*, ed. a II-a, Ed. Humanitas, București, 2008.

b) publicate la edituri din străinătate: -

5. Rapoarte, studii, alte documente întocmite la cererea autorităților de stat:

1. **Ecaterina Buculei** - raport privind starea patrimoniului național, în colaborare, ca membru al Comisiei prezidențiale pentru patrimoniul construit, siturile istorice și naturale, 2008

6. Brevete de invenție – nu este cazul

Anexă

Programul nr. I: **ENCICLOPEDIA ARTELOR ÎN ROMÂNIA** (program fundamental):

Proiect nr. 1: *Dicționarul monumentelor din România*. Monumente, ctitori, meșteri, teme iconografice, obiecte de cult (coord. dr. Tereza Sinigalia)

Număr de voci: 400 Voci închise: 250

Termen de predare : 15.12.2008

Format: electronic

Proiect nr. 2: *Dicționar de sculptori* (coord. dr. Ioana Vlasiu)

Număr de voci: 200 Voci închise: 140

Termen de predare : 15.12.2008

Format: electronic

Proiect nr. 3: *Dicționarul colecțiilor și colecționarilor* (coord. dr. Ioana Vlasiu)

Număr de voci: 50 Voci închise: 32

Termen de predare : 15.12.2008

Format: electronic

Proiect nr. 4 : *Dicționarul oamenilor de teatru* (coord. dr. Daniela Gheorghe)

Număr de voci: 150 Voci închise: 110

Termen de predare : 15.12.2008

Format: electronic

Proiect nr. 5: *Dicționarul scenariștilor de film* (coord. dr. Manuela Cernat)

Număr de voci: 90 Voci închise: 80

Termen de predare : 15.12.2008

Format: electronic

Proiect nr. 6: *Dicționarul autorilor de muzică psaltică* (coord. dr. Ozana Alexandrescu)

Număr de voci: 200

Voci închise:100

Termen de predare : 15.12.2008

Format: electronic